

Miljöministeriet
PB 35
00023 Statsrådet

30.9.2015

ÄRENDE: Utlåtande om utkastet till ändring av Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling

HÄNVISNING: YM028:00/2011

Natur och Miljö uttrycker sin tacksamhet över möjligheten att uttala sig om förslaget och vill som sin åsikt framföra följande:

Allmänt om förslaget

Natur och Miljö anser att de föreslagna ändringarna till förordningen är mycket problematiska. Den nu gällande förordningen godkändes av Statsrådet i december år 2014, alltså för mindre än ett år sedan, efter en lång beredningsprocess där många olika förslag analyserades. Den förordning som slutligen godkändes innehöll en stor mängd kompromisser som enligt Natur och Miljö försvagar implementeringen av nitratdirektivet som ligger som grund för den nationella lagstiftningen. Detaljer i förordningen reviderades redan tidigare i år. Natur och Miljö anser att det är ytterst bekymmersamt att delar av förordningen igen rivs upp i syfte att luckra upp eller helt slopa begränsningar. Syftet med förordningen att förebygga och minska utsläpp som härrör från användning, lagring och hantering av stallgödsel och andra gödselindustri samt från djurproduktion äventyras. Natur och Miljö motsätter sig förslag som leder till ökade miljörisker.

Paragrafvisa kommentarer

3 §

Enligt utkastet (7 §) skulle det nuvarande kravet på att lastning skall utföras på ett underlag med *tät* botten ersättas med ett krav på att underlaget skall ha en *hård* botten skulle tillåtas. Därmed borde hård botten definieras i § 3. Natur och Miljö anser att det är viktigt att underlagets egenskaper definieras ett sätt som är relevant ut miljöperspektiv, d.v.s. att det inte skall släppa igenom vätska.

6 § och 8 §

Enligt den förordningen som nu är i kraft är det förbjudet att lagra gödsel i stack från början av november till slutet av januari. Undantaget från det här förbudet är gödsel som förvaras i stack på grund av hygieniska skäl som hänför sig till djursjukdomar. Enligt ändringsförslaget skulle förbudet strykas helt och hållet. Det skulle betyda att gödsel kunde förvaras i stack året runt och på samma plats i upp till 12 månader. Natur och Miljö anser att det här skulle betyda att risken för

utsläpp av näringsämnen till vattendrag ökar bland annat på grund av höstregn och smältvatten.

Även i fortsättningen skulle kraven på att få förvara gödsel i stack vara att den har en torrsubstansandel på minst 30 procent och att det görs av arbetstekniska eller hygieniska skäl. Den som anlägger stacken bör meddela kommunens miljövårdsmyndighet, men myndigheten skulle inte behöva göra något beslut i saken. Det skulle vara viktigt att säkerställa att andelen torrsubstans är minst 30 procent. Vid lägre andel torrsubstansen är riskerna för utsläpp av näringsämnen betydligt större.

9 § och 10 §

Enligt den förordning som nu är i kraft är spridning av stallgödsel och organiska gödselprodukter på åkrar förbjuden från ingången av november till utgången av mars. Tidigare påbjöd den så kallade nitratförordningen (931/2000) att gödsel inte fick spridas under tiden mellan den 15 oktober och den 15 april. Om marken var ofrusen och torr så att inget rann av i ett vattendrag eller det inte fanns någon risk för alvförtäring, kunde gödsel på hösten spridas ut högst till den 15 november och utspridningen på våren påbörjas tidigast den 1 april.

Enligt utkastet till ändring skulle det vara möjligt att sprida gödsel ända fram till slutet av november såvida man inte kunnat sprida gödseln tidigare pga. exceptionella väderförhållanden. Den här ändringen skulle inte endast betyda en uppluckring av begränsningen som finns i den nuvarande förordningen, utan den skulle dessutom vara mera tillåtande än den förordning som var i kraft under hela 2000-talet fram tills i år. Natur och Miljö kan inte acceptera en sådan här försämring av jordbrukets miljöskydds krav.

Målsättningen bör vara att gödsel sprids enbart då odlingsväxterna har möjlighet att tillgodogöra sig näringsämnena, alltså under växtperioden. Då gödseln sprids på hösten ökar risken för urlakning av näringsämnen och belastning av vattendragen betydligt jämfört med att spridning på våren. Enligt de scenarion som gjorts för hur klimatet förändras blir vintrarna i Finland mildare och blötare. Frekvensen av exceptionella väderförhållanden väntas öka. Det här kommer sannolikt att innebära större risk än tidigare för urlakning av näringsämnen till vattendrag.

Enligt utkastet (9 § 1 mom) skulle jordbrukaren endast behöva meddela kommunens miljövårdsmyndighet om sin avsikt att sprida gödsel i november. Myndigheten skulle dock inte behöva göra ett beslut i ärendet. Natur och Miljö anser att tillåtelse att sprida gödsel i november borde kunna ges endast av miljöministeriet, endast regionvis och endast om förhållandena är extremt exceptionella.

Istället för att luckra upp bestämmelserna för spridning av gödsel och för förvaring av gödsel i stack borde möjligheterna att erhålla stöd för investeringar i ändamålsenliga och tillräckligt stora gödselstäder ytterligare förbättras.

Högaktningsfullt,

Natur och Miljö rf

Bernt Nordman,
verksamhetsledare